

Mauks Kornélia

A SELYEMSZÖVŐ TAKÁCS

Hol volt, hol nem volt, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy takács mesterember.

Szegény volt az ember nagyon, úgyhogy anyátlan négy kisleányával még a kenyérből sem evett eleget. Pedig szorgalmas volt, felvette a fonalat a szövőszékre, megszötte, aztán a vásáron eladta.

Egy vásárról nagy örömmel tért vissza és így szólt legidősebb leánykájának, Piroskának:

– Hallod-e, lelkecském! Egy nagyot gondoltam, majd így talán jobbra fordul a sorsunk. Ezen-túl selymet szövök, nem azt a közönséges vásznat. Aztán nem a vásárra viszem, hanem nagyúri, királyi házakhoz. Majd meglátod, kicsikém, mennyi tenger pénzt hozok én érte. Meg hozok nektek tulipiros szoknyácskákat, meg újdonság cipellőket.

– Jaj, de jó lesz! Jaj, de jó lesz! – ujjongtak a leánykák, s az édesapjuk meg rögtön dologhoz látott.

Mikor elkészült a szép vörös selyemszövet, a kis Piroska arany virágokat varrt ki rája, az édesapjuk meg szépen összerakta, egy batyuba kötötte és a vállára vette. Így szólt Piroskához:

– Édes lányom! Ott van a polcon tíz kenyér, vágd mindegyiket többfelé, hogy sokáig eltartson, mert meglehet, hogy két, három hét is beletelik, míg visszajöhettek. Gazdálkodjál, édes lányom.

Avval megölelte, megcsókolta őket és elindult az útjára.

Elmúlt aztán két hét, elmúlt három hét is, de a jó ember csak nem tért haza. Piroska mindjárt elejétől négyfelé vágta a kenyérbéket, az erdő szélén szedett somot, vadberkenyét, avval tartotta jól kistestvérkeit.

Mikor az utolsó kenyérbéket szétszította, a maga részéből egy jó darabkát a cicának is adott. A macska szívesen elfogadta és csodák csodájára megszólalt:

– Kis gazd’ asszonykám! Szedd le a virágokat kiskertedben, vidd a vásárra. Amit azért kapsz, avval eltarthatsz minket pár napig. Addig majd csak hazajön az édesapád.

Piroska szót fogadott, a virágokért kapott pénzen fehér cipőt vett, avval elváltak ismét egy pár napig.

De a virágok sem tartottak örökké. A kis leánykák sírtak, és egyre azt kiáltották:

– Menjünk az édesapához! Menjünk édes jó apánkhoz!

– No, hát menjünk! – felelte rá Piroska. – Ide már úgysem várhatjuk haza, hátha feltaláljuk őt valamerre.

Sütött hamuba sült vakarót, és avval Isten nevében útnak indultak. A Cirmos cica volt a legelső, aztán ment Violácska, utána Lilácska, végül Piroska a kis Árvácskát kezénél fogva vezette.

Ment, mendegélt aztán a kis sereg árkon-bokron keresztül. Ha találkoztak emberekkel, megkérdezték:

– Édes bácsikám, nem látták-e valamerre a mi jó édesapánkat?

– Nem láttuk mi – felelték vissza –, hírért sem hallottuk soha.

Estefelé egy nagy erdő széléhez értek.

– Jaj, édes Istenem – sóhajtottak a kicsikék – hol is fogunk aludni? Lám, még a Cirmos is itt hagyott bennünket.

– Majd visszajön az – bízatta őket Piroska –, várjuk meg itt a bokor alatt.

Egy kis idő múlva csakugyan visszatért vidám ugrálással. Már messziről kiáltotta:

– Ne búsuljatok, kislánykák! Lesz már éjjeli szállásunk. Vadmacska koma egy nagy odúhoz igazított. Jöjjetek csak hamar, nézzétek meg, milyen nagy, milyen kényelmes.

– Bizony az! – mondták a lányok és száraz mohát hordtak bele, amin aztán jóízűn aludtak kivilágos kivirradtig.

Reggelire ettek a hamuba sült vakaróból, aztán odább indultak. Az út mellett volt egy nagy vadrózsabokor. Ez a vadrózsabokor telve volt sok hernyóval. Egyszer csak megszólal a rózsabokor:

– Tisztogassatok meg engem, jó lányok, mentsetek meg, kérlek!

– Szívesen – mondták a leányok, és nagy ügyel-bajjal letisztították a bokrot. Mire a rózsabokor virágai rögtön kinyíltak, lepkék, méhek vették körül.

– Köszönöm, lányok! – mondta a rózsabokor. – Jótét helyébe jót várjatok. De hát mi járatban vagytok?

– Az édesapánkat keressük. Nem hallottál felőle, rózsabokor?

– Nem hallottam – felelte a rózsabokor –, de majd megkérdelem a méheket, nem tudnak-e felőle valamit.

– Dehogynem tudunk! – zümmögtek a méhecskék. – Éppen arrafelé jártunk, mikor a jó takácsmester az óriás király várába vitt valami selyem szövetet árulni. Az óriás királynak se kellett több, rögtön elvette a selymet ingyen, a takácsot meg elzárta, és azóta folyton szöveti vele a szebbnél szebb selymeket. Nem tudjuk mi, hogy mikor is láthatjátok a ti édesapátokat. Nektek sem tanácsoljuk, hogy odamenjete.

– Pedig hát mégis elmegyünk – mondták sírva a lányok, és újra útnak indultak.

Mentek tovább, mendegéltek, egyszer csak egy kis patakhöz értek. A patakon egy nagy erős gát volt verve, megszólítja őket a kis patak:

– Kedves lányok! Kérlek szépen, hordjátok szét ezt a gátat, nem mehetek tőle odább, pedig a szegény kis nefelejcsok ott a hajlason egészen elepednek, ha sokáig oda nem érek.

– Szívesen – mondták a leányok és rögtön dologhoz láttak.

Mikor már készen voltak vele, azt mondta a patakocska:

– Köszönöm, lányok! Jótét helyébe jót várjatok. De hát mit is kerestek ti errefelé?

– Az édesapánkat keressük, akiről azt hallottuk, hogy a kegyetlen óriás király várába van elzárva. Most oda igyekezünk, szeretnénk kiszabadítani.

– Szegény lányok! Nagy fába vágjátok a fejszét – mondta a patak. – Várjatok itt a mogyoróbokorban, utam a vár alatt visz el, ha valamit kitudhatok, majd üzenek nektek.

A lányok leültek a bokor alá és csendesen várakoztak.

Egyszer csak megszólal egy halacska a víz közepéről:

– Kis lányok! Azt üzeni a patak, hogy édesapátok az óriás király várának hetvenhetedik szobájába van bezárva, ahol éjjel-nappal szövi a selymet, az óriás király úgy vigyáz rá, mint a szeme világára, a kulcs most is a párnája alá van elrejtve. Jó lesz, ha ti oda most nem mentek, mert az óriás király feje nagyon fáj és ilyenkor még kegyetlenebb, mint rendesen.

A lányok megrettenve szótlanul néztek egymásra, aztán mégis elindultak az óriás király vára felé.

Mikor közel értek a várhoz, megszólalt a cica:

– Lányocskák! Azt gondolom, én vagyok köztetek a legokosabb. Hát, majd ha bent leszünk a várban, csak énreám hallgassatok.

– Jó lesz, úgy lesz – felelték a lányok, mert már nagyon félni kezdtek.

A vár udvarán a sok kutya mind feléjük szaladt szörnyű ugatással. Bizony a Cirmost szétszedték volna, ha Piroska hirtelen a kötőjébe el nem rejti.

Előjött aztán a dörmögő óriás kapus, nagy méreggel rájuk mordult:

– Mit kerestek erre, kis kóborlók?

– Egy kis kenyeret kérünk, felelte a cica, mert azt súgta neki Piroska.

– Nincs itt kenyér az ilyen haszontalan népség részére. Takarodjatok!

De a lányok nem mozdultak, a kapus már újra lármázni kezdett, mire a lépcsőkön lejött egy óriás inas és így szólt:

– Azt üzeni az óriás király, hogy engedd feljönni ezeket a kis jöttmenteket.

– Hát lóduljatok – felelte a kapus.

A lányok félve álltak meg a küszöbön. A cica erősen dorombolt Piroska kötőjében, mi azt jelentette, hogy nagyon jó kedve van. Ami elég nagy csoda volt, mert hát nem igen volt minek örülni.

Nagy, nagy szoba volt az, ahová beléptek. A szoba közepén egy nagy vörös bársonydíványon feküdt az óriás király. Feje alatt szintén bársony vánkösök voltak. Nagyon haragos lehetett, mert még az ablakok is rengtek, amint rájuk rivallt:

– Ide jöjjetek, úgy fáj a fejem, hogy majd kettészakad. Dörzsölgessétek a fejemet, majd tán attól jobban leszek. De jól vigyázzatok, hogy rá ne koppintsak az ujjatokra.

A lányok szót fogadtak, körülállták a bársony vánkosoikat és apró ujjakkal kapargatni kezdték az óriás király fejét.

Múlni kezdett a fejfájása, mert lassan-lassan lehunyta a szemét és szundikálni kezdett. Ekkor a cica kihúzta a kulcsot a vánkosoik alól és Violkának adta.

Violka se volt rest, fogta a kulcsot és a cica vezetése mellett kiosont a szobából. A többiek aztán még szorgalmasabban simogatták az óriás király fejét.

Kisvártatva visszajött a cica, intett, hogy minden jól van, és hogy menjen ki vele Lilácska.

Lilácska kiosont. Kis idő múlva megint visszatért a Cirmos, intett Árvácskának.

A piciny kis Árvácska lábujjhegyen sietett a cica után. Piroska már csak maga maradt, hűségesen simogatta az óriás király fejét.

Mikor azonban az óriás király már hortyogni kezdett, Piroska is kiment a Cirmos hívására. A kapun kívül várta már őt édesapja és három kistestvére.

– No, most aztán gyorsan el innét! – nógatta őket a cica –, mert ha felébred az óriás király, tudom, utánunk vágat.

Alig hogy kimondta, már hallatszott a dobogása. Jaj de haragudhatott, úgy fújt, mint a szélvész.

– Mit csináljuk? Hova legyünk, édes istenem! – sóhajtotta a szegény takácsmester.

– Jöjjetek ide gyorsan – szólt mellettük a kis patak. – Én majd aranyhallá változtatlak.

Úgy is lett. Alig léptek a vízbe, rögtön aranyhalakká változtak. Már akkor vígan fickándoztak a vízben, mikor az óriás király odaért és azt kiáltotta:

– Te patak! Nem láttál erre menni egy öregembert, meg négy morzsa kislányt?

– Nem láttam én – csacsogta a kis patak.

Erre az óriás király még egyet fújt és nagy dörögve visszaindult.

– No, kicsinykéim, most csak megmenekedtetek, de otthon megmondja neki a felesége, hogy ti itt aranyhal képében játszadoztok. Akkor ő visszajön, mégpedig hálóval. Hát csak siessetek be az erdőbe és onnét ki, mennél előbb, aztán már nem félhettek tőle, az erdőn túl megszűnik a hatalma.

Sietve kiugrottak hát a vízből, a takács ölbe kapta két kisebbik leánykáját, és szaladni kezdtek. Alig értek azonban az ismerős rózsabokorhoz, már hallották az óriás király dühögését.

– Hamar, hamar, ide hozzám! – szólt a rózsabokor, és rögtön elváltoztatta a takácsot egy ágga, a leánykákat pedig vadrózsákká.

De ideje is volt. Az óriás király éppen ott termett és azt kiáltotta:

– Te rózsabokor! Nem láttál erre egy öregembert meg négy morzsa kislányt?

– Nem láttam én senkit se – felelte a bokor csendesen.

Az óriás király megfordult és dörögve visszatért a kastélyába.

– Rázzátok meg magatokat, gyorsan – mondta a rózsabokor. – Aztán egyenes irányban csak siessetek ki az erdőből. Az óriás királynak bizonyosan megmondja a felesége, hogy ti itt rejtőztetek és akkor eljön ide vissza.

A takács újra ölbe kapta két kisebb leánykáját és most már minden baj nélkül kiértek az erdőből.

Alig mentek azonban tovább egy dombocskára tetejére, ahonnét az ő házukat láthatták, egyszerre elkiáltották magukat, mind a négyen:

– A Cirmos, a Cirmos ott ül a házunk küszöbén!

Hogy ért haza, milyen úton, sohase akarta megmondani! Annyi azonban bizonyos, hogy a fogságban szőtt selymeket mind összeszedte és hazavitte.

A selymet aztán a takács eladta a vásáron, sohase vált meg többé kislánykától és még talán most is élnek, ha meg nem haltak.

(1893/49.)